

"Boud gesproken" in Het Parool (6 maart 1946)

Source: Het Parool. Vrij Onverveerd. Réd. Chef Van Heuven Goedhart, G.J. 06.03.1946, n° 354; 6 Jg. Amsterdam: Het Parool. "Boud gesproken", p. 3.

Copyright: (c) Het Parool

URL: http://www.cvce.eu/obj/boud_gesproken_in_het_parool_6_maart_1946-nl-b7b51948-2e50-45ce-9821-9d599eeb4eab.html

Last updated: 02/07/2015

Boud gesproken

De wagen kraakt, maar de oude koetsier haalt nog eens vloekend de zweep over de paarden. De oude koetsier, want Churchill is nog altijd een politieke grootheid, hetgeen hij niet alleen dankt aan zijn persoonlijk prestige maar ook aan het feit dat hij in de oogen van velen, zeker in die der behoudzuchtigen, iets vertegenwoordigt dat belangrijker is dan een kabinet, namelijk de bestaande orde. Daarom ook was Truman bij zijn rede aanwezig: hier sprak niet de vertegenwoordiger van een regeering, maar van een regime: het Engelsche kapitalisme bood het Amerikaansche de hand. Of liever, het vroeg de hand van Amerika. Dit is de tweede maal dat Churchill met een voorstel komt tot uitbreiding van het burgerschap, de eerste maal was het 1940 en betrof het Frankrijk; thans is het 1946 en betreft het de Vereenigde staten. In deze wijziging is de kolossale machtsvermindering van Europa volledig uitgedrukt.

Kort samengevat komt zijn rede hierop neer: Rusland ontwikkelt zich tot een groote mogendheid, die een natuurlijke expansie nastreeft. Wij moeten daartegenover een blok stellen dat op even natuurlijke wijze aan de bestaande verhoudingen hecht. Een nieuw machtsevenwicht moet geschapen worden, waarbij wij in het voordeel moeten komen, hetgeen slechts kan door de Angelsaksische verbondenheid uit te breiden tot een militair verbond. Het behoudzuchtige, of zoo men wil het klassekarakter van zijn programrede kwam naar voren in zijn aanval op het communisme. Hij heeft daarmee de Russische diplomatie waarschijnlijk wel onjuist gekarakteriseerd, maar in elk geval heeft hij de bezitsinstincten van zijn toehoorders ermee geprikkeld en dat was zijn bedoeling. Of hij zijn zaak daar goed mee gedaan heeft, betwijfelen we, want een blok tegen Rusland kan alleen tot stand komen als de arbeiden mee willen doen, en die wint men kwalijk met deze accenten. Maar dit was de Churchill van de verkiezingscampagne en de verkiezingsnederlaag.

Rauwe taal was het zeker, maar heeft Rusland ze niet verdiend? Sinds eenigen tijd is Churchill opgevolgd door Bevin, die wel aan den leiband loopt van de routiniers van het foreign office, maar toch een eigen accent vertegenwoordigt en in elk geval namens een regeering spreekt die een krachtige progressieve politiek wil. Hij heeft op Stalin en Molotof niet den minsten invloed geoefend. Zoo mogelijk zijn ze tegen Bevin nog harder te keer gegaan dan tegen Churchill. In geen enkel opzicht heeft Rusland geprobeerd de overwinning van het Engelsche socialisme in zijn eigen buitenlandsche politiek te verdisconteeren - bijv, door een socialistische diplomatie Bevin naar zich toe te trekken - en dit bewijst meer dan iets anders hoe onverschillig voor het buitenland, hoe nationalistisch de Russen geworden zijn. Maar daardoor werpt Rusland in Europa de klassen op elkaar, tot het oogenblik komt dat Churchill weer namens het geheele volk kan spreken.